

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus »Fejérmegyei Napló« a vobis institutum ad catholicarum partium proposita, promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására »Fejérmegyei Napló« czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Egészévre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENCZ.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: Rotter I, Weisz H. és Krausz V. törszdejében.

Kereszt—„Adria“.

(k.) Két szenczáczió foglaloztatja most a gondolkozó főket: a kereszt és az »Adria«. A kereszt, illetve a kereszt-mozgalom szelleme ellenállhatlanul felragad bennünket azokba a régiókba, melyekben nálunk a gondolat, az is, mely a közélet terén, az is, mely a *nem hivatalos* publicitásában, az is, mely a tudományban uralkodik, — mert hisz kell, hogy minden erőszak daczára uralkodjék — repülni régóta elsokott. Ez a hatás több, mint a szépnak hatása. Fenséges, mely a szépet magasztossá teszi. Sokat lehet erről hasznosan elmélkedni. Bármiként vélekedjenek is e dologról, egyben találkoznak a különféle felfogások s ez nem más, mint hogy a mi kereszties vitézeink munkájának az *igazság* adja meg a valódi tartalmát. Ez teszi nemessé, mert az önzetlenségnek erényét leheli belé, melyből az önfeláldozás születik meg a közczélokért. Csak ez lehet a politikának is az a civilizácziója, mely ideálokért képes lelkesedni és az egyéni hasznót megvetéssel küszöböli ki a kormányzati czélok és érdekek közül. Ez az a forrás, melyből a leghatalmasabb államfentartó és vezető erő: a bölcsesség tápot nyerhet. Ha ez a nemzetek kormányzatának élén hiányzik, az a nemzet nélkülözi az igaz kormányzatot. Sőt nélkülözi nemcsak az igaz kormányzatot, hanem a jellemet is. Nélkülözi államférfiaiban és nélkülözi a nemzeti élet egyetemének megnyilatkozásaiban. Az ily nemzet csak sülyedhet, mert az önző érdekuralom a kormánypolczon ellenállhatlanul megteremti az érdekuralmat a nemzeti társadalom alkotó elemeiben is. Az eredmény lehetetlen, hogy más legyen, mint hogy a kormányférfiak megszűnnek a nemzeti élet erényeinek megtestesülése és képviselői lenni; a nemzet pedig elveszti lelki életének harmóniáját és egységét, melyet csak az igazságból fakadó eszmények tarthatnak fenn. Itt azután hiába keressük a jog, törvény és igazságnak uralmát; hasztalan keressük a nemzet élén álló férfiakat, kik ezeknek az eszményeknek csak hangoztatásával csakarnak államot vezetni; hasztalan keressük azt a meggyőződést, melynek vannak apostolai és vannak, ha kell vértanui. Hanem meg fogjuk találni azt az állapotot, melyben minden eladó, kezdetben talán drágábban, később azonban nevéstégesen potom áron.

E ponton áll ma Szent István birodalma, a hajdani regnum Marianum, a haza, a mi hazánk! Ha tehát valahol, úgy bizonyára nálunk szükséges, hogy a politikában, a kormányzásban az igazságban

gyökerező eszmények uralkodjanak. A nemzet fogalma itt nem esik össze a fajjal, mint föderatív állam pedig nem létezhetünk. Maga az államalkotó erő is, mely ezt az országot megteremtette és annyi viszontagságon át fentartotta, a Krisztus keresztjéből kisugárzó eszmé, melyet a maga erejében és tisztaságában megőrizni az utolsó félszázadnak azelőtt ismeretlen veszélyeivel szemben nemcsak kétszeres honfiai kötelesség, hanem egyúttal a lét érdekének elutasíthatatlan parancsa is. Ez az eszmé csak azokból az erényekből táplálkozhatik, melyeket nem tarthat fenn semmi egyéb, mint a nemzet egyetemének *romlatlan közszelleme* és államférfiainak következetes ragaszkodása az évszázadokon át megismert erkölcsi jóhoz, az »én« igényeinek feltétlen alárendelése a közczéllal szemben, szóval az egész életnek az a teljes azonosítása, a melynek neve: *jeilem*.

Ez hiányzik a mi társadalmunkból, a mi nagynevű embereinkből, vagy ha megvan benne, hiányzik az alapja, a gerince: az erő, mely igazság nélkül el sem képzelhető. A legelső ellentét zavaró idéz elő, a mint hogy beállott ez a babiloni zavar nálunk is. Néhány egyetemi polgár rózsza helyett keresztet tűz a gomblyukába, a kereszt fénye átragyogja a sötétséget s ez a jele sokakat megvakít. Pedig a szeretet jele, szeretetből szenvedett ki rajta az Isten-ember és azért a szeretetért haltak meg milliók. A szeretet tüze varázsolta ezt a gyűlölet fáját a dicsőség oszlopává, melyet az emberiség kegyelete fog őrizni az idők végtelenségéig, mert figyelmeztetünk lesz mindenkor, hogy szabadakarral szabadságra születünk, hogy nemcsak versengők, hanem testvérek is vagyunk, hogy jogunk, kötelességünk az egyenlőség, mely eltávoztatja tőlünk a szomorúságot, a bűn anyját és az elkorcsosodás dajkját.

És mégis, mintha ez a magasztos jel titalomfa is volna, oda ütve arra a keresztuttra, hol az emberiség megoszlik, mint a hogy a víztől az olaj elválk. Különös, hogy most, midőn az egyetemi katedráról elhangzó szavak hatása alatt már halványulni kezd a haza fogalma s kiveszöben van a fajszeretet, midőn a nemzetek sokfélesége egy csai. 'dá készül olvadni, különös, hogy ekkor, a kavargó hullámok eme forgatagában, mégis rendületlenül, egyrészt hívólag, másrészt tiltólag áll ez a fa. Sőt többet látunk! A szenvedés keresztjének repedésein alászivárog a Krisztusi vér egy cseppje s míg a kereszt glóriája Istent hinni parancsol, a föld rögéhez tapadt Vér belekiáltja ebbe

a közmpolita világba: halljad ember, szeresd ezt a rögöt, mert tied ez és nem másé és meg nem vetheted fájdalom nélkül!

Különös, hogy ez a fa, mintha boszut kérné az ártatlan vérért utolsó izziglen, az Isten fogalmát minden szívben megőrizni s parancsait kiirthatatlanul szívünkbe oltotta.

Ebben van a kereszt titka!

Elrejtették, de rejtve nem maradhatott s most hogy ismét beragyogja a mi kisded világunkat is, érthető a zavar a »más világ« neveltjei között.

A zavar most fokozottabb mértékben észlelhető, a kormányzásban a kardinális erő, a mindenki által elismert, a jog és törvény által körvonalozott igazság hiánya már régóta. Hisz csak ez lehet az oka kormányok gyors bukásának s annak a körülménynek, hogy a törvény védbástyája nyújt védelmet a nemzet testét erkölcsileg és anyagilag érintő intézkedéseknek, határozatoknak. Hogy ez így van és nem másként, eklatánsan igazolja az »Adria«-vita. Az 1848-iki törvényhozásnak egyik legszebb alkotása, sarkalatos tétele a közteherviselés. Egyenlő a törvény előtt mindenki, kivétel nem nyújt senkinek sem. És mégis a »jog, törvény és igazság« korában a kereskedelmi miniszter a pénzügyminiszter hozzájárulásával, velük együtt a kormány, sőt maga a törvényhozás is elenged évenként több száz ezerre rugó adót egy oly közkereseti társaságnak, a mely részvényeseinek nem kevesebb, mint 14 0/0 osztalékot ad. Ez történt az »Adria«-val!

Nem szemebetűnő-e az *igazság* hiánya e határozatban? A végrehajtó ott áll ajtó előtt, te szegény nép, míg fejed alatt egy vánkost lát; dobra verik tested utolsó gunyját is, nem kimélnék, ha betevő falatodról, becsületedről legyen is szó, mert ezt kívánja a »jog, törvény és igazság.« Most, midőn aratás után vetőmagja sem marad a gazdának, a többi a végrehajtóé, most a gavaliér magyar parlament erre a már megnyuzott adóbőr rovására százazreket ajándékoz milliók tulajdonosainak. Keresd hát meg a kereszt-ről parancsolólag lesugárzó szeretetet abban a parlamentben, mely szived, lelked, jószágod, szóval mindened felett teljhatalmu ur! Megtalárod! Megtalárod abban a kis tábortban, melynek zászlajára a *néppárt* tűzte a keresztet. Egy Zichy János, egy Rakovszky, egy Major titáni harczot vívtak, ámde hiába a tulnyomó elemi erővel, mely meggyőződés híján parancsszóra dolgozik, megmérközni nem lehetett. Te állítottad hát fel, keresztény

nép, a saját bitófádat; bekötötted szemed, hogy ne lásd s te dolgoztál rajta, hogy most már áldozata légy. Oda hurcoltál téged, zsidó lapjaid, a zsidó korszerűen, a mely most is, mint mindig nem emelte fel tiltakozó szavát a törvényt sértő cselekedmi miatt. Rajta ül a milliókon, dobzódnak az ősi birtokon s neked meg kell elégedni már a száraz kenyérral is.

De talán kényszer lesz ez, kényszer az általános ébredésre, mely a közel jövőben a mily kívánatos, olyan szükséges is!

UJDONSÁGOK.

A Pikler-ügy. Az egyetem Pikler-ügye még mindig élénk izgatottságban tartja nemcsak a legfőbb iskola hallgatóit, hanem most már az egész ország lakosságát. Egy tanár, a ki az egyetemen nyilvánosan tanít, a ki vizsgáztat, kozmopolitizmusra, hazátlanságra tanítja az ifjúságot s a bibliát, a kereszténység közös forrását gúny és nevetés tárgyává teszi. Mindez kimutatható az ő nyomtatott munkáiból is, (ezt minden komoly lap elismeri) ha nem is egyforma szavakkal, de a czélzat mindenütt ugyanaz: hazánk a nagy világ s az Istennek és vallásnak fogalma nem egyéb, mint az emberi butaságnak és együgyűségnek a kifolyása.

Bartha Miklós így szól a Pikler-ügyhöz:

Ajánlom az ifjúságnak, hogy ne tegye magáévá a Pikler tanár ur tanításait. Jegyezze meg magának, hogy

- a kinek nincs hazája: sehonnai;
- a kinek nincs nemzete: bitang;
- a kinek nincs vallása: számár.

Haza nélkül nincs tűzhely, nincs család, nincs rend, nincs szabadság. Hanem van vadállati állapot.

Nemzet nélkül nincs hagyomány, nincs közszellem, nincs kultúra, nincs nyelv. Nemzeti nyelv nélkül az ember vagy bóg, vagy ugat, vagy nyávog.

Vallás nélkül barmokká süllyednénk. Mert az ember és a barom között az áthidalhatatlan

külömbőség abban az órában keletkezett, a mikor az ember-tudatára jött annak-hogy-a-minden-ség-rendjét-egy-örökvaló-és-mindenható-Isten-terfija-é, a ki jó, bölcs és igazságos. Legérdekesebb az egész dologban a mélyen tisztelt izraelita honpolgárokhoz kialakult újságról gárdának állásfoglalása. Pikler kinevezti: "legnagyobb tudósnak, a ki legméltóbban képviseli Magyarországot a tudományt", boldog bölcsnek, aki épen azon a földön született, világító fénynek, a hol a sötétség gyarapodóban van. Hazánk a "mesebeli törpék országa", mert nem izraelita elvadultak, elzüllöttek, mert felszisszenünk egy kozmopolita tanár örültségeinek hallatára. Az egyik különösen Bartha Miklósról haragszik, mert ez a derék (kálvinista) ember nyíltan állást foglal Pikler ellen:

Bartha Miklós stílusnyálkái röpülnek. Ez az ember arra született, hogy a sötét butaság ragyogása a cseppfolyós lelkiismeret formája, a kulár hazafiság harmonája legyen. Zárjuk be gyorsan a múzeum hírláposztályát, égessük el az utóbbi napok dokumentumait, irtuk ki agyunkból az emlékeztést, hintsük be sóval e szégyenletes harcz nyomát. Erresszük le az ország sorompóit, ne ropjenjen a művelt külföldre a hír, hogy Magyarországon Bartha Miklós leczkézeti Pikler Gyulát. Bartha Miklós, a kit szolgálatkészsége nevelt urra, esztetikai korlátokat nem ismerő durva toll íróvá, nyomoréksága zsentleménné, harácsoló marka a közügyek férfivá, a tudományokat támadó vaksga tudóssá, ez a sebekből összetakolt Coriolán leczkézeti meg tanári kötelességeiben Pikler Gyulát!

Csak tovább, tovább, mélyen tisztelt hazánk lakói. Mutogassátok csak a fogatok fehérét. Hadd ismerjünk benneteket a magatok valóságában. Hogy rajongtok a kozmopolitizmusért, rég tudjuk, ha tagadtátok is, hisz ez a haza nektek csak állomás, lakás, őseitek nem szenvedtek érte, vérüket nem ontották e drága föld hantjaiért. Az üzlet nem bilincseli le az embert a szívével a röghöz. Mi nektek a nemzeti szellem, a történeti dicsőség, a honfui missió? Ki fizet ezért

kömek. Annál jobban fáj, mentől messzebbre marad el tőlük a falujok akácós erdeje. Beleölik a nótába, míg az itthon maradt asszonyok, lányok a korlátok mögött szoronganak.

A köcsik közt az utolsóba, maga is utána ugrik az embereknek egy takaros menyecske. Nagy csikos a szobrába a holmija, könnyedén emeli fel a meredek garádcson.

Az ura átveszi tőle a csomót. Odabent meleg van, majd lefúlladnak.

— Van jó módod, szól oda neki egy öreg kérges munkás; — itt történi magad.

— Elbirom én azt, megöl az unalom ott-hon, mikor se gyerek, semmi...

— Ugy-e oda ad az Isten, a hova nem kellene? — tréfál az öreg, s a magára gondol, a kit mindig a halálnak ígérget, de igazában jobban szereti a másik nyolcznál, mert hát a legkisebb.

A sebes kocsi jelez, indul, emezek egyenként elcsendesednek, csak a vonat dübörgése hallatszik, a mint végig ontja kétféle a síkságot.

Hogy megjönnek, legelsőbb is jelentkeznek a mérmóknél. Az beírja a nevüket, kiadja a napiparancsot, mire a felügyelő szétosztja a munkát. Itt a csegiek dolgoznak, amott a farkasfalviak. Nem napszám járja, hanem aszerint fizetnek, ki hány kubikot ás ki. Keves szóbeszéd' esik hát egymásközött, kiki dolga után lát. Ha esténként összekerülnek a barakban.

A Csizik András asszonya elől jár minde-nütt. Olyan könnyen bírja a talicskát, hogy még a válla se rándul meg belé. Kék festő szoknyája fel van tűzve a csipőjére; lábára szinte ülnek a szíjas böcsörök. Nem ingerkednek vele az emberek, csak egy idegen: legény merészelt vele olyat megtenni, hogy egyszer hirtelen melléje kerülve, megcsókolja a kívánatos szép nyakát. De ki is kapta a részét

pénzzel? A ti hagyományaitok a Nilus és Volga partjaihoz kötvék. Vér nem válik vízzé, se víz vérré, semmiféle nép meg nem tagadhatja a szívébe vett hagyományt, a fal aspirációkat. Csak tovább, tovább az őszinteséggel hazánk lakói! Hiszen ez kell a magyarságnak. Másként ugy sem nyílnának fel az álomtól lerágadt szemek!

Fülöp napja. Tegnap volt egy éve, hogy utolszor szállt imánk az Ég Urához az élőért, a mi feledhetlen, nagy püspökünkért. Azóta az Égbe szállott, hogy a szentek társaságában vegye méltó jutalmát a földön való igaz küzdelméért. Akkor érte imádkoztunk, most ő könyörög Istennél az ő egyházmegyéje gyermekeiért. Az emlék ismét összehozta azokat, a kik a nagy püspököt szerették. Az Oltáregylet tagjai tegnap testületileg jelentek meg a szent misén, a melyet Szuborics Jenő apát-kanonok olvasott a boldogult püspök emlékünnepe. A Katolikus Kört pedig ugyancsak tegnap lepte meg egy ismeretlen a boldogult püspök nagy arczképével, a mely gyönyörű keretbe foglalva most a Kör egyik legszebb ékességét képezi. Legyen emléke áldott s világítson közöttünk az ő apostoli szelleme.

Az Oltáregyesület szent miséje a jövő vasárnap, május 5-én délelőtt 10 órakor a szemináriumi templomban fog bemutattni a Mindenhatóknak.

Az esküdtek május 20-ikán ülnek ujból össze, hogy verdiktet mondjanak. Most sorolták ki az ülészakra a következőket: Helybeliek: Csizik G. Emil, Deák Pál, Havranek Antal, Karl István, dr. Krausz Sigmond, Kronhoffer Antal, Krizsán Imre, Lipp Agoston, Pap Ferencz (fodor), Rechnitzer Soma, Schmidt István és Szabó György (vásárhelyi); vidékiek: Baditz Antal (Csöz), Ballasa Gyula (Sárbogárd), Bóné Kálmán (Gárdony), ifj. Bódai János (Sár-Aba), Csákvary István (Alap), gróf Cziráky Antal (Lovasberény), Dóra Szilárd (Duna-Pentele), id. Fiáth Imre (Sár-Aba), Greibsch Béla (Szolgyegyháza), Gross Mór (Nyék-Pettend), Grünfeld Gábor (Csákerény), Jenich Adám (Sárosd), Meszlény Benedek (Velence), Nagy Albert (Pákoz), Orbán Ottmár (Baracska), Török János (Duna-Adony), Udvardy János (Csáke-

azonnal. Szép szál erős fiu volt a legény és ilyen szegény még nem esett rajta. A arca szinte fekete lett, a vér úgy feltutott belé az indulattól.

— Csak ugyse térhetsz ki előlem, mondta aztán gögösen az asszonynak.

Pár nap mulva mintha elfelejtették volna az egészet. A legény is, az asszony is jökevűnek látszott. El se mondta az urának, nehogy rávadásza a legényre s baj támadjon belőle. Fiatal dévajkodás volt, más semmi.

Közben egyre jobban kinyíllott az idő. Eleven pázsit verte fel körül a mezőt, a langyos porhanyó föld éltető, édes lehelletet árasztott, a mit szerteszét hordott a hullámzó tavaszi szél.

Egy csupa napsugaras délután, az ég is kékebb volt; akkor, — a jédet zürzavaros kiállítás hallatszott a gödrökből. A munkások ázóval, csákányal estek neki a hatalmas földtömegnek, mely idomtalan darabokra válva, pödörjává zuzta a följáró deszkát, a min épen a szegény Csizik András tolt a földet. Meg is találták alatta, de már nem volt benne élet. Halavány volt, mint a viasz, úgy vitték az asszonya elébe.

Hangtalan volt az asszony fájdalma, csak lerogyott az ura mellé. Az emberek körülfonták, olyik lekapta fejeéről a zsiros kalapot. Csak Cser Dénes, a setétarcú legény, nem volt sehol.

Két doktor, meg a szolgabíró állapította meg, hogy omlott rá a nagy darab föld a szegény Csizik Andrásra. Megezik az ilyesmi. Egyszerre laza talajra akad a munkás, mely eltemeti, ha idejekorán észre nem veszik.

A puha, éltetődőg a kenyérosztó föld ölte volna meg a szegény Csizik Andrást, a ki oly sokszor végigsimította, a ki ott áldott el az őjében, fejet odaszorítva, mintha csak a szive dobogását hallgatta volna.

A FEJERMEGYEI NAPLO TÁRCZÁJA.

Paraszt ítékezés.

Egy nagy árkot ástak a csegödi határban. Olyan nagy árkot, hogy a Körös nyár évadján, a mikor nincs kedve hanykolódni, — szépecskén megért volna benne. Nagy földhányás húzódtott két szélé, a gyöpös hant a legaljára került a sárga réti virággal együtt. Oldalt, a rézsutos meder simára volt verve, hogy megcsillant rajta a nap s kemény volt mint a gránit.

Tulnan a másik végén még ugyancsak dolgoztak. A nekitámasztott deszkapalló meredek feljáróján nyikorgott a földdel meghányt talicska, olykor meg is hajlott a palló, hogy azt hitte volna az ember, mindjárt kettépattan. De azért csak olyan bátran végigmegy azon a munkás, mint a kötéltáncos a maga alkalmatosságán. Meg se szédül a három, négy méteres mélységtől.

Olykor káromkodja el magát, a mikor a szél is ellene dolgozik. Megfogja a talicská kerekét, vagy a szemükbe szórja az iszapot, a mit odalentről még nedvesen hoznak fel, de a tavaszi szél megszikasztja, világga éreszti, mire fölérnek. Beveszi magát az ingök ránczába, megtapad a bőriükön, a mit kikezdt olykor, mintha ezer tüvel szurkálnák össze.

Hanem azért akad rá ember elég, mert a kubikosokat jól fizetik.

Távasszal egész raj indul utnak egy-egy faluból. Ásóval, kapával, nagy vászonzacskóval a hátukon szállnak föl egyenként a vonatra, hogy vége, hossza sincsen. Csak csodálja az ember, hogy férnek be annyian. A fiatalabbja nótába kezd, az öregje közül is bele-bélebbödülni egy-egy rekedt megvisselt hang. Jóllehet odabent a vedlett szür trögött valahol beléjük nyíllaluk valamit, a mi jobban fáj, mint a keserves szél, az éles

rény) és Weisner János (Moór). Póttesküdték: (mindannyian helybeliek) Destek Adolf, Hary Lajos, Héjji József, Hladik Nándor, Hortolányi Ferenc, Kováts Ferencz (cipész), ifj. Lerf János, Pápay Nándor, Piski László és dr. Saára Gyula. — A következő ügyek kerülnek esküdszéki tárgyalás alá: *Negye* József moóri lakos ellen szándékos emberölés büntette miatt. Védő: dr. Henman József moóri ügyvéd. II. *Botos* Katalin nagylángi lakos ellen gyújtogatás kísérlet miatt. Védő: dr. Vermes Mihály ügyvéd. III. *Majsai István* helybeli lakos ellen rablás kísérlete és súlyos testi sértés büntette miatt. IV. *Skiba István* sárbogárdi lakos ellen halált okozó súlyos testi sértés miatt. V. *Háidekker József* és társai ellen szándékos emberölés kísérlete miatt.

— **Eljegyzés.** *Fanta* Géza cs. és kir. II. Vilmos német császár és porosz király nevét viselő 7-ik huszárezredbeli főhadnagy eljegyzése özv. *Felmayer Károlyné* szép és kedves leányát, *Mihálykát*. Isten áldása legyen a szent frigyük!

— **A honvédség köréből.** *Fabricsius* Rezső I. oszt. százados főhadnagya; *Juhó* Antal II. oszt. százados I. oszt. százados; *Glancz* Frigyes vezérkari főhadnagya ugyanilyen alkalmazásban az V. honvédkerületi parancsnokságnál II. oszt. százados; *Mathiae* Lajos főhadnagy II. oszt. százados; *Mihályovits* Dezső főhadnagy hadbíró II. oszt. százados hadbíró; *Schusster* János főhadnagy kezelőtiszt alkalbítóssá léptek elő. Gratulálunk!

— **Bárá Kalapis.** Ki ne emlékeznék a névre? A mult esztendőben októberben szerencsételte városunkat a ritka tehetségű ifju, a ki képes volt rövid idő alatt egész csomó embert úgy becsapni, hogy azok még most is ragódhatnak a mult bűsán megható emlékei. Tényben Széphegyi Kálmán gazdaságtart csapta be, a kitől mint a gróf barátja egy hátsólvat kért. Lovat nem kaphatván, kocsiba fogafott és úgy vitette át magát a szomszéd puszta, onnan pedig Fejérvárra, itt a Fekete Sasban szállott meg. Ott becsapta Jungwirth főpincerzért 98 korona erejéig, Hochstädter, Felmayergyári vegyész 40 korona és egy paripa,

Talán ép azon a helyen most az asszonya könnye hull s a megöntözött földön gyászvirág fakad.

Egy hétre rá, ötödik napon a temetés után, valahogy összekerültek a gödörbe Cser Dénes, meg az öreg Rátóth Mihály, a ki egy falubeli volt Csizikkel. Nagy, magas, sugar ember volt Rátóth Mihály. Kemény nézésű, szikár természettel. A hogy szemközt találta magát Cser Dénessel, letette a talicskáját. Nézte egy darabig, aztán csak úgy a foga közül ejtette ki:

— Hát aztán mennyire vagy Borcsával?

A legény mehökkent a váratlan kérdésen.

— A hogy azelőtt, — sehogyse. Nem aszszonyt keresni jöttem tán ide.

— Hát akkor minek kellett Csizik Andrásnak meghalni hé? . . .

— Az Isten akarta úgy — mondta a legény, minek mondja azt nekem kigyelmed?

— Jól vigyázz magadra Cser Dénes, a vén sasnak még jó szeme van. Ki ásta körül a padkát, a mi rá omlott Csizik Andrára? Megismertem az ásód nyómát.

A legénynek megint fekete lett az arca és megszorította a csákányát?

— Mondja-e még kigyelmed egyszer?

Az öregnek is megvilant a szeme.

— Lassabban Cser Dénes. Odanézz. Látod-e a napot ott tulnan a garati átvágásnál? Ha mire lemegy és te közülnk el nem kotródol valamire, holnap ilyenkorra megvasalnak a csendörök — érted? De nem akarom, hogy szegyen essék rajtunk, Borcsa se tudja meg, ne félj. Hát elkotródj mondom, — mondom.

... A csegő nagy meder régen kész volt már, és a szegény Boris csak nem tudta elgondolni, miért nem jön a vigasztalásra többé Cser Dénes.

Mányiné Prigl Olga.

Pap Sándor szíjgyártót egy nyereg erejéig. Innen Szabad-Battyányba lovagolt, kiesalt egy lópaszszut. a lovat N.-Kanizsán 72 forint eladta s tovább gözkocsizott a fodros hullámu Adriáig. Végre is elcsipték. Jó ideig ült, míg kénytelen utazásban a mult vasárnap városunkat szerencsételte. Most a megyeház egyik szűkre szabott szobáskájában ül, élvezzi vendégszeretünket, és gondolkozik arról, hogy miként köszönje meg hirtelen szerzett jó barátainak azokat a szívességeket, a melyekkel rövid itt időzése alatt szinte elárasztották, mert — mint halljuk — hováhamar randevuja lett a törvényszék tárgyaló termiseiben. Egyébiránt Kalapis báró ur nem egészen Kalapis; sőt nem is baró hanem polgári néven Breuer Os kár (nű?) áner von ünzer Lajt? (nű?) ezt a nevet kapta a kedves papjától, a másikat úgy szerezte, egészen csinos 20 - 25 éves fiatal ember. Istenem! mire vihette volna még! Ily ifju és már is ily okos!

Iskolaszéki ülés. A városi iskolaszék április hó 30-án *Alaghy* Dezső elnökle mellett ülést tartott, a melyen több folyó ügy elintézése után *Nyeki* Jenő vezető tanító betegség miatt a tanév végéig szabadságotatott. Helyette *Magó* Károly helyettes tanító rendeltetett ki.

Előleptetés. Az igazságügyminiszter *Reiszner* Domonkos helybeli kir. törvényszéki telekkönyvvezetőt jelen alkalmazásának meghagyása mellett a IX. fizetési osztály 3-ik fokozatába léptette elő.

— **Alapszabály jóváhagyás.** Sokat késett, sokat várakoztatott magára; míg végre a belügyminiszter ur megtette jóváhagyó tollvonását. Jóváhagyta ugyanis a székesfejvári és fejermegyei hivatalnokok és tisztviselők ötfőnő alapszabályait. A megnyitási ünnepélyre, mint értesülünk, már nagyban készülődnek s remélhető, hogy Laczkovits Béla budai-uti vendéglője ezen alkalomra szüန်း bizonyul.

— **A női ipar-kiallításnak rendező bizottsága** folyó május hó 5-én d. u. 3 órakor a Vörösmarty-Kör helyiségében ülést tart, melyre a bizottság tagjait tisztelettel meghívja az elnökség.

— **Hirtelen halál.** *Pollák* Ferencz csendőrtörzsörmfészér tegnap az esti órákban néhány jóbarátjával elment Laczkovits Béla most megnyitott budai-uti üzletébe s ott vig poharazás mellett töltötte az időt. Mintegy 10 óra tájban hirtelen bekövetkezett fejfájásról panaszkodott, majd erős szédülést vett rajta erőt s ki is ment az udvarra azon reményben, hogy a friss levegőn magához tér. Soká tartó távolmaradása barátai előtt feltűnt, kimentek utána s mivel eszméletlen állapotban találták, haza vezették Hal-téri lakására. Neje könnyes szemekkel fogadta s mert borittasnak hitte férjét, levetkőztette s lefekette. *Pollák* szó nélkül lefeküdt, elaludt — s többé fel sem kelt. Úgy 4 óra tájban feltűnt az aggódo családanynának férje nesztelen alvása s mikor ágyához közeledett, meggyőződött a szomorú valóságról: férje halott volt. A helyszínre ért dr. Szigeti orvos már nem segíthetett, megállapította a szívszélhűdés folytán beállott halált. Özege s négy árva gyászolja a 39 éves korában elhunyt családapát.

— **Hűtlen pékinas.** *Folkert* Lajos sütőmester teljesen megbízhatónak hitte tanulóját, *Trib* Jánost, a ki pedig, a hol lehetett, nem igen tartotta szem előtt gazdájá érdekeit. Tegnap — mint rendesen — utnak indult 100 süteménnyel s nem is tért vissza gazdájához napestig. A rendőrségnél az ügy bejelentésén, a nyomozás megejtetett és pedig eredménnyel, mer *Tribet* a vasút körül csavargás közben elfogta. A büntetés persze nem marad el.

— **Jelölt-fogás.** A liberalis nagybizottság néhány tagja tegnap egybegyűlt s ki is mondta határozatilag, hogy *Zichy* Jenő gróft most már formaliter felkérlek liberalis jelöltnek. Össze is rótták nagy nehezen a küldöttséget, melynek vezető kolomposa dr. *Rádai* Lajos pártelnök lesz. Szónoknak — miként a rossz nyelvek beszélnek *Herzeg* Hugó urat iparkodtak megnyerni, ez azonban sehogy sem sikerült. A legközelebbi értekezleten a nagybizottság az itatókortesvezért választja meg.

— **Korai munka.** *Matkovits* Ferencz, egy jönevű család sarja, már kora ifjuságában került a rendőrség kezei közé. *Schlamadinger* Antal helybeli lakos vaskereskedésében töltötte napjait mint tanuló s a helyett, hogy komoly törekvéssel iparkodott volna előnyös ismereteket szerezni, öröklék turpisságon járt az esze s a hol lehetett, iparkodott pénzre szert tenni, hogy gyerekes kedvteléseit kielégítse. Néhány héttel ezelőtt bement Vajmár Ferencz üzletébe s ott ruhaneműt vásárolt 8 kor. értékben, természetesen a gazdájá nevében. Túl is adott rajta hamarjában, a mennyiben zálogba tette a vett dolgokat I kor. 40 fillér zálogösszegért, sőt a zálogbárzát is értékesítette *Auerbach* özeresnél 60 fillérért. Ámde kibujt a szeg a szákból, kiderült az igazság s az lett a vége, hogy *Schlamadinger* kiakbólította a megbízhatlan tanuló, Vajmár pedig megtette ellene a bünyenítő feljelentést *Sajnálatraméltó* az előkelő gondos anya, a nagynevű család, hogy ily gyermek rontja jóhírnevüket.

— **Detektív-fogás.** *Kárász* Ferencz csendőrzubbony után vette fel a czibil-gunyát és sehogy nem tudta elhinni, hogy neki most már rendőri jogai nincsenek. Be is ment egy-két nyilvános helyre s mint hatósági közeg szerepelt volna, ha kellő időben a rendőrség kezeibe nem kerül. A mikor pedig a volt csendőrendőri asszisztenciával a városházára ért, csendes rezignációval töredelmes vallomást tett s enyhítő körülményül kérte betudni, hogy rendőrbizosi állásra pályázik. Ha kiskorú volna s főispáni kinevezés előtt állna, úgy ajánlanók neki Székesfejvárt.

Dr. Friss Adolf egyetemes orvos,

Nőorvos
lakását Sas-utca 8-dik szám alá helyezte át.

— **A magyar nép esőbarmeterjei.** Álmos vagyok, — barnul a hajam, — bogaras a jóság, — beszorult a hordó aknája, — beszorult a csutora födele, — behallik a szomszéd harang, — börke szalonna meglágyul, — brekegnek a leveli békák, — csereg a gyöngytyúk, — csipnek a balhák: eső lesz. — Dühösek a méhek, — fecskek alatt járnak, — foltosodik a kevezet, — feszül a ladafia, ablakráma, — ficzkádozik, csutkát, rongyot tép a disznó, — halottal álmodtam, — kelepel a golya, — kapa, kasza feketedik, — kemény a harangkötél, — kiabál a drótos: eső lesz. — Lecsap a füst, — ludak, kacskák örömköbe nem fernek a tóban, vízben, — mosdik a macska, — megereszkedik a hur, — megeszurr az ablak, — messze ellátzik a hegy, — nedvesedik a só, — porban, hentereg a számar: eső lesz. — Pipál a hegy, — pezseg a sok hangya, — rikoltoz a páva, — sokat szólnak a kakasok, — sok a csillag, — szemtelenek a legyek, — száraz a tenyerem, — szoros a szákmadzag, — tyukszemem fáj, — tyukok, verebek fürödnek, — udvaros a höl, — vizket a fülem: eső lesz.

— **Harapós kőbor eb.** *Ács* József Palotai-utca 72-es alatti lakos ma reggel 4 óra után felkelt s kimenő az udvarra, ott egy kőbor ebet talált. Nem hagyta békével a csavargó ebet, oldalba legyintette egy lapátnyéllel, mit az eb aligha fogadott szívesen, miért szembeszállt az ellenféllel s jobb kezének kis ujját: leharapta. A sebt dr. *Árdhay* Antal ker. orvos bekötözte

s mert az eb mindezeideig feltalálható nem volt s így az esetleges veszélyesség nem konstataáltatott, Ács a budapesti Pasteur-intézetbe fog szállítatni gyógykezelés végett.

— **Egy jó karban levő, nyolcz lóerejű Glajton és Shuttleworth-gőzgép cséplésre ajánlatik, esetleg meg is vehető. Bővebb felvilágosítást a kiadóhivatal nyújt.**

IRODALOM.

— **A kardpárbaj veszélytelen kimenetele és annak eshetőségei.** Ez a címe annak a jeles munkának, melyet most adott közre felső-őri Cs. szűrés Zoltán honvéd huszár-főhadnagy. Nem párbaj-kodex ez, hanem a párbajjáról, a mai társadalom e mindenkor rossz jelenségével foglalkozó, költői lélekkel megírt elmélkedés. A józan és becsületes ész munkája ez, mely a párbajirodalomban ritkítja párbaját, mert a mellett, hogy utbagazaitást ad a becsületbeli ügyekben járhatlanoknak, egy erős lélek intő szava hallatszik belőle, mely a párbaj ellen, mint társadalmi kár ellen szól. Szellemi önállóságot, magasba szárnyaló lelket árul el a könyv, melynek minden sora igazság és erősen megszívlelendő. Ifjuságunknak figyelmébe ajánljuk e könyvet. Ha ezt végigolvassa, mindenesetre letesz örökké lovagias nagyképűködéséről és beismeri, hogy a leglovagiasabb ember az, a ki senkit sem sért s a ki senki sem sért. Az elegáns kiállításban megjelent kötet, melyhez báró *Bottmer* Jenő honvéd huszárkapitány írt igazságos előszót, sneidig huszáros munka, a természetes becsületességnek műve ment minden cikornyás filozofiatól. A könyv a szerző tulajdona s így tőle szereshető meg. Címe: Budapest, IX., Ferencz-körút 18. szám.

— **Számtan és mértan a gazdasági ismétlőiskolák számára miniszteri tanterv nyomán.** Írta Györfy János. Budapest, 1901. 8-rét, 124 lap. Ára 80 fillér. Györfy könyve egy hivatott tankönyvíróra való szakkönyv, mely egyaránt értékesíthető az ismétlő, valamint a megtoldott ismétlő gazdasági iskolában. Miért? Mert nyelvezete minden kacsaringósságot kerülő egyszerű alaku mondat szerkezetet használ. gördülékeny és a tárgyat könnyed értelmzéssel és meghatározással veszi körül. Beosztásában az előismeretre tekintvén a fősúlyt, annak ismétlését tárja elénk és azután lassu, de biztos fokozatu tanmenetben dolgozza föl a tananyagot, mindenre kiterjedvén figyelve, a mi a nép életkörébe vág. Példáinak alkalmaztatása felőleli az összes gazdasági ismeretekbe vágó dolgokat úgy annyira, hogy azoknak kidolgozásánál a növendék nemcsak saját otthonára ismer, hanem mintegy ösztökélve van arra nézve, hogy a tanítás által újabb és újabb példák föladására legyen képes. És ebben rejlik gyakorlati hasznossága, mely minden eddigelő megjelent és a népiskolák számára íródott tankönyvet, t. i. számtant fölülmul. Különösen megjegyzendő, hogy

a számtan a mértannal párhuzammal halad s mindvégig meglátszik rajta azon paedagógiai elv alkalmazása, a mely szegletkövet képezi a tanítás sikereinek. A tankönyv három évfolyanra van osztva s kiegészítő rész gyanánt a függelék szolgál, melyben hasznos utasítások adatnak a gazdasági munkanapló, leltár és számvitelre nézve, miként kell azokat szerkeszteni és tervszerűen vezetni. További ismertetése messzire vezetne ugyan, de végebirálása egyébként se volna más, minthogy tekintettel a főt elmondott ismertetésre, a tankönyv a hasznosságát a gyakorlati élettel teljesen összekötő azon vezéreszme alapján áll, a mely szerint az életnek nevelt generáció egyik legelső és legföltétlenebb kelleke, hogy a mit tud és ismer, azt gyakorlatilag is alkalmazni tudja, hogy azt saját javára alkalomadtán érvényesíthesse. E tekintetben pedig ez a tankönyv minden néven nevezendő ismétlőiskolára alkalmas. Sőt többet mondom, a népiskolák 5. és 6. osztályában is ép oly sikerrel alkalmazható. Azt azután mondanom sem kell, hogy a Szent-István-Társulat ezen tankönyv kiadásával mint annyiszor, most is egy hatalmas lépéssel oldotta meg nemes feladatát. És kívánatos, de nagyon kívánatos, hogy kath. iskoláinkban mindenütt ott legyen a tankönyv, melyet egy igen

előnyösen ismert tankönyvíró adott közkinccnek. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában: Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.

Most jelent meg
az eredeti eredeti kiadással egyidejűleg!

ÖT ÉV ÉLETEMBŐL.
Írta:
Dreyfus Alfréd

A 318 lapra terjedő vastkos kötetben Dreyfus Alfréd saját maga írta meg öt évig tartó szenvedéseit. Ez emlékiratban megvan Dreyfus Alfréd elítéltetésének, lefokozásának, hazatérésének története, ördög-szigeti rab-ságának Naplója, feleségével folytatott levelezése, stb., **nyolcz eredeti rajzzal és kézirással.**

Ára 3 korona 50 fillér.

Kapható az Orsz. Közp. Községi Nyomda R.-T.-nél.
Budapestben, VI., Váci-körút 61. sz.
és minden könyvkereskedésben.

Fégekkihordás megkezdése.

Előjegyeztetni lehet:

Lichtneckert József
fűszerkereskedésében.

McCORMICK HARVESTING MACHINE COMPANY
(CHICAGOI ARATÓGÉPGYÁR)

GRAND PRIX. PARIS 1900-ban.

Kéveköttő aratógép, Fűkaszalógép, Közszűrőkészülék, „Daisy”-marokrakó aratógép, Szénagyűjtő gőrebélye és Kéveköttőfonalgártmánya.

Ne vásároljon, míg gépeinket nem látta s dráinkat nem kérdezte!

Olcsó tartalékreszek óriási raktára. Tessék mintakönyvet kérni!

WILLIAM J STILLMAN igazgató. Képviselelnek: NEY MÓR, Széke:fehévár. Budapest V., Váci-ut 30.

A magy. kir. államvasutak gépgyárának vezérigazgatója

BUDAPEST, Váci-körút 32. szám.

ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült

gőzcséplő-készleteit, szalmakazalozóit,

„MILLENNIUM”

legújabb szerkezetű

fűkaszaló-, marokrakó- és kéveköttő aratógépeit,

továbbá: a szab. osztr.-magyar államvasutársaság resiczai mezőgazdasági gépgyárában készült 4 lóerejű gőzcséplő-1250 készleteit, Sack rendszerű, aczelöntésű ekéfevel ellátott ekéit és egyéb mezőgazdasági eszközöket.